

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 19. De Ioannis Quaracii Ariolo moribus & morte.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

*Et Ariolo-
rum.*

solo aculeolis suis diu noctuque fodicantes, nullâ quiete datâ pertinacissimè eos infestarent. Præterea arioli quibusvis feris & cyniphibus molestiores iis erant, adeò ut Ruiërius scriberet, inter hos populos durare, sine specialissimo Dei favore, prorsus fore intolerabile: sed Deus Optimus Maximus inexplicabilibus deliciis eorum animos imbuebat, qui se volentes lubentesque in media Barbarie gloriosis ærumnis consecrant. Indicibili Sociorum diligentia pedentim à plerisque Casiquis, infra & suprâ oppidum incolentibus, obtentum, ut se perducerent: quamquam nunquam decrant, qui dæmonis clientes se professi Evangelio resisterent.

CAPUT
XVII.
Obstaculû
Evangelicæ
predicatio-
nis ab Ur-
vaicâ amo-
vetur.

*Conceptionis
oppidum un-
tat.*

1625.

*Jaguapinius
capitur.*

DUM hæc aguntur, Nicolaus Durandus Mastrillus Provincialis alia Parana oppida inspiciebat, qui quamvis ad novum Acaraïense oppidum non ascenderit: ausus tamen terrestri itinere ad Urvaicensis penetrare, reperit Conceptionis oppidum, ob Paranensium Ethnicorum secretas machinationes, & pestem singulis annis grassantem, suspicionesque Barbarorum, nutare: voluitque coram, advocatis in consilium frequentibus Sociis, disceptari, num oppidum ab quinquentio inceptum, & paucitate laborans, continuandum deferendumve esset. Re ultrò citroque agitâ, prævaluit Rochi Gonsalvii, & Alfonsi Aragonæ, qui ibi curabant, sententia, sententium, constantia, & remotione obstaculorum, contra dæmonem, immensæ Provinciæ spem evertere conantem, obtinendum esse. Aiebant enim, circa Parana initia per sexennium integrum contra Barbarorum perfidiam, pestis grassationem, dæmonum furorem, Socios oblectatos fuisse: longè diutiùs Cataldinum & Maçeram in duobus Guairaniæ oppidis se continuisse: sperandum etiam esse, si non retrocederetur, fore ut aliquando grande constantiæ præmium, devictis Urvaicensibus, reportaretur. Cui sententiæ subscribens Provincialis, Rocho Gonsalvio in mandatis dat, ut omni adhibito conatu obstacula amoveat. Et profectò statim ingens amotus est, capto Jaguapinio Paranensi Casiquio, jamdiu secretis machinationibus Sociorum labores summo nisu evertere conato. Persuaserat is Urvaicensibus Ethnicis, ut non longè procul ab eo loco, ubi Rochus Gonsalvius Conceptionis oppidum fundaverat, aliud majus construerent, è quo conjunctis viribus bellum Neophytis inferrent, prohiberentque religionem Christianam ultra propagari: sed acceptis tanti mali indicis, Paranenses Neophyti factâ manu Jaguapinii pagum invadunt: quo capto, & in exilium transportato, duplici emolumento novellâ Urvaicæ & Parana oppida cumulata sunt. Nam Jaguapinius ad partes Christi cum omnibus affeclis transiit, & deinceps per Urvaicensem Provinciam victricia triumphantis Fidei Christianæ arma, fundatis multis oppidis (uti suis locis narrabimus) Gonsalvio duce Socii circumtulere. Inter has turbas centum & quinquaginta quatuor in eo oppido Christianis additi sunt.

CAPUT
XVIII.
De Joannis
Quaracii
Arioli mor-
tibus &
morte.

*Joannes
Quaracius
morti eripi-
tur.*

*Itatinenses
decipi.*

AD Paranam quamvis novæ veteresque Neophytorum coloniæ frequentibus Ethnicorum accessionibus Sociorum industriâ crescerent, spesque esset totum fluvium sub Christi jugum brevi missum iri; tamen nec hic dæmon quiescebat, qui ad eludendos Sociorum conatus, Joannem Quaracium, magum perversis facinoribus famosissimum, in Paranam induxit, totum sine dubio corrupturum, nisi in antagonistas eludendis stygiis artibus exercitatissimos incidisset. Ismagus in Guairania olim natus Baptismo se tingi eo sine permiserat, ut dissimulatiùs noceret. E patria in varias semotasque terras peregrinatus, sparso ubique superstitionum veneno, quoscumque poterat ab Christi cultu avertere conabatur. In Assumptionis urbe, ob nota scelera, Judicis sententia furcæ adjudicatus, imprudenti nescio cujus hominis favore morti ereptus, ad Sanctæ Fidei urbem in exilium transportatus est. Unde adverso Parana fugiens, Itatinensi Neophytorum oppido, Franciscanis Patribus subjecto, clam se intulit. Et ut erat vaser, ab Itatinensibus impetravit, ut se quàm occultissimè haberent. In his latebris, maleficis sermonibus plerorumque animis sibi devinctis, ab credula gente facillè obtinuit, ut frequentissimi ad se audiendum noctu concurrerent. Porro nocturni doctoris hæc erant dogmata. Caverent ab Christianis & Religiosis Sacerdotibus, quos scirent ad Indorum perniciem esse

consecratos.

consecratos. Eos ad Exhomologesim cogere initiatos, ut scientiâ peccatorum abuterentur. Exorcilatum salem, in Baptismis adhiberi solitum, certum venenum esse, quo citius ocyus infantium & adultorum corpora maectarentur. Oleum & Christina fœditatibus tantummodò creandis inservire. Malitiosè pluralitatem uxorum ab Christianis Sacrificulis prohiberi, ne scilicet Indi, multiplicatâ prole prævalentes, Hispanis negotium facefferent. Proinde se, pro potestate, quâ valebat, omnibus præcipere, ne impostero unâ contenti uxore viverent; sed quascumque adipisci possent, domialerent. *Vivite, aiebat, & bibite antiquo ritu, inter choreas & ebrietatum hilaria, Majorum nostrorum memoriam celebrantes. Divorum imagines ne colite, sed me unum pro vestro Numine habetote. Si secus facitis, in bufones & ranas transformatos Parana devorandos vos tradam.* Minacibus & sacrilegis dictis laiciva facta addebat: nam septem pellicibus in ordinariam libidinem assumptis, quascumque alias optabat, pro libitu diminuebat. Igitur exemplo & verbo nocens, brevissimo tempore ita Itatinenses pervertit, ut alius populus, quàm antea erat, crederetur. Nam pro obsequio Sacerdotibus debito, nihil nisi protervitates audiebantur. Sacramentorum frequentationi successerant avita vitia, ad eò jam publica, ut palàm totius oppidi rebellio timeretur. Joannes Gamarra Franciscanus, vir linguæ Barbaricæ & tractandorum Indorum peritissimus, Itatinensibus tum præerat, qui in causas subitæ mutationis inquirens, cum nihil diu extorquere potuisset, tandem hoc fermè modo indicium à puero accepit: nam dum puellulum in paucis gratiosum ad se ventitantem, ut sit, interrogasset, num se amaret, respondit puer, *Te quidem, ò Pater, amo, sed in oppido occultè versatur Ioannes Quaracius, quem supra te diligo.* Notum erat Quaracii nomen: quare, hoc indicio accepto, non dubitavit inde malum procedere. Sed dum ferventiùs, quàm decebat, in eo negotio se gerit, Quaracius clam fugiens, adverso Paranâ in Maracanaim, perfidorum hominum olim receptaculum, cum pellicibus se intulit: exinde aliquoties prorumpens, sparso ubique veneno, nostros Neophytos inficiebat; navigabatque usque ad superiora Paranæ loca, Ethnicorum pagos, ne se ad Fidem reducerent, solitis artibus avertens. Rochus Gonsalvius animadversâ etiam Neophytorum nostrorum mutatione, & serpentis mali causæ penitus ignarus, ubi Gamarrae litteras de Quaracii fuga recepit, assumptâ fidelissimorum Neophytorum catervâ, summâ celeritate ad Maracanaim se confert, quò antequam perveniret, notis se veterator arundinetorum latebris absconderat, nullâ arte eruendus, nisi eum una è pellicibus, adnente Gonsalvio, prodidisset. Repertum Neophyti vinculis onerant, & per Itatinense oppidum circumductum ad Assumptionis urbem, secundo Paranâ, adversoque Paraquario, deducunt, ubi sententiâ Magistratus laqueo vitam finiens, ingenti periculo totum Paranam Urvaicamque liberavit.

ASSUMPTIONIS urbs funus nobis offert Thomæ Fildii, ideo non omittendi, quòd unus è tribus primis Sociis fuerit, qui Societatem in Paraquariam invexere. Limoricum Hybernæ urbem pro patriâ, pro patre medicum Catholicum habuit. Adolescens vitandæ hæreseos, & studiorum ergò, in Belgium, inde Romanam concessit, ubi ab Everardo Mercuriano in Societatem admissus ita se gessit, ut adhuc tyro primo ambitu Brasiliam Provinciam indeptus sit. Româ pedes stipem flagitando Ullissiponem perrexit. In Brasiliâ, Josephi Anchietae itinerum comes & miraculorum admirator fuit: ab quo in Tucumaniam navigare iussus, in Argentei fluminis ostio ab hæreticis Anglis captus pares cum sociis infestationes, suo tempore à me relatas, perpeffus est. Hic addam, piratas illos Anglos, & aliquot Hybernos, eo nomine in Fildium nostrum procaciores fuisse, quòd dicerent eum ob professionem Jesuiticam, & propagandæ Catholicæ Romanæque Fidei studium, popularium suorum dedecus esse, parumque abfuit quin ob id maectaretur. Divinâ ope servatus, in Tucumaniam primùm, tum in Paraquariam se conferens, baptismatis multis Barbarorum millibus, ea patravit, quæ distinctè suis temporibus denarravi. Virtutes ejus fuere Virginitas ad eò integra, ut animæ suæ moderatoribus ingenuo candore in ultima senectute dicere soleret, tam se purum esse, quàm fuisset cum è ventre

matris

Fugit.

capitur.

Laqueo vitam finit.

CAPUT XIX.
De Thomæ Fildii vita & morte.

Thomas Fildius Josephum Anchietaam comitatur.

Ab hæreticis capitur.

Vexatur.

Virginitatem servat.